

Regler i barnehagen

I hvilken grad har barn medbestemmelse på «de uformelle konvensjonene» i barnehagen?»

May Kristin Finanger
[kandidatnummer: 2023]

Bacheloroppgave
[BDBAC4900]

Dronning Mauds Minne, Mai, 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innhold

I hvilken grad har barn medbestemmelse på «de uformelle konvensjonene» i barnehagen?»	1
1 Innledning	4
1.1 Begrunnelse for valg av tema	4
1.2 Problemstillingen.....	5
1.3 Oppgavens disposisjon	5
2 Teori	6
2.1 Regler i barnehagen	6
2.2 Barns medvirkning og medbestemmelse	8
2.3 Danning og demokrati i barnehagen	9
2.4 Definisjonsmakt og skjønnsutøvelse.	10
3 Metode.....	11
3.1 Valg av metode	11
3.2 Planlegging av datamaterialet og adgang til feltet	12
3.3 Valg av informanter	13
3.4 Gjennomføring av intervjuene.....	14
3.5 Analyseprosessen.....	15
3.6 Kritikk av metode	15
3.7 Forskningsetikk.....	17
4 Resultat og drøfting av mine funn	17
4.1 Barnas tanker og meninger om reglens betydning.....	18
4.2 Drøfting, barns medvirkning og medbestemmelse i lys av informantenes tanker og meninger om reglens betydning.	18
4.3 Reglene informantene liker på barnehagen.....	20
4.4 Drøfting	20
Regler som gir trygghet, og som handler om danning og sosialisering- å være medborger i et demokratisk samfunn.	20
4.5 Regler informantene ikke liker, De «uformelle konvensjonene» i barnehagen.....	22
4.6 Drøfting,	22
Vi vil jo bare leik oss, informantenes stemme om «de uformelle konvensjonene i barnehagen».	22
.....	22
4.7 Definisjonsmakt og barneperspektivet	26
4.8 Drøfting, definisjonsmakt og barneperspektivet.....	26
5 Avslutning	27
6 Referanseliste	30

Vedlegg 1	32
Samtykkeskjema fra barnas foreldre	32
Vedlegg 2, intervjuguide	34

1 Innledning

1.1 Begrunnelse for valg av tema

I mitt valg av tema, startet i min praksisperiode, der en førskole gutt spør meg «Hvorfor er det så mange dumme regler i barnehagen» (sitat, g5,7 år). Dette sitatet fikk meg til å tenke på alle reglene i barnehagen og hvilke regler mener denne gutten er de «dumme reglene» i barnehagen. Jeg begynte å tenke på alle årene jeg har selv jobbet i barnehage og om jeg etterspør barnas meninger og tanker rundt temaet regler i barnehagen. Dette fikk meg til å ønske å forske på barnas perspektiv på regler i barnehagen i min bachelor oppgave.

Regler er et stort og diskutert tema i barnehagehverdagen og i barnehagen finner vi regler over alt, både regler som går på sikkerhet og regler som personalet bestemmer for å skape ro og orden. Jeg ønsker å finne ut av hva lovverket og Rammeplanen for barnehager (2017), sier barnehagene skal gjøre for å legge til rette for at barnas stemme blir hørt og tatt på alvor og konsentrere meg om informantenes meninger om det aktuelle temaet, opp mot de forskriftene barnehagene skal forholde seg til.

Å finne reglene på barnehagen er ikke så vanskelig å oppdage når du kommer inn i barnehagen, det som kan være en utfordring er å sette søkelyset på barnas meninger om temaet og hvilken medvirkning barna har på reglene i barnehagen. Barns rett til medvirkning ble lovfestet ved §12 Medvirkning i barnekonvensjonen i 1989 og norsk ratifisering av denne i 1990 (FN-sambandet, 2018), og i 2003 ble den en del av norsk lov. Prinsippet i barnekonvensjonen er at barns beste skal komme først i alle situasjoner. I Rammeplan for barnehager (2017) omhandler det et helt kapittel om barns medvirkning, der står det at «Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning [...]. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 21). Berit Bae (2006) beskriver å se barns rett til medvirkning på er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning på fellesskapet (Berit Bae, 2006 s. 8). Barn har rett til at deres stemme blir hørt i barnehagens daglige virksomhet, og med utgangspunkt i dette barnesynet er det da mulig å si at barna har en rett til å uttale seg om regler i barnehagen. Det er dette jeg skal forske på i min bacheloroppgave, barnas rett og deres perspektiv på regler i barnehagen.

1.2 Problemstillingen

Det finnes mange regler, ikke bare i barnehagen, men i samfunnet ellers også. Hvordan kan man forstå alle disse reglene og er alle reglene nødvendige. Formålet med oppgaven er å finne svar på om barna har noen grad av innflytelse på reglene i barnehagen. For å avgrense emnet har jeg valgt å sette søkelys på barnas medbestemmelse. Medbestemmelse er et begrep som går inn under medvirkning, men er et begrep som er mer tydelig. Jeg har valgt å fokusere mest på reglene jeg vil kalle de «uformelle konvensjonene» i barnehagen. De «uformelle konvensjonene» er reglene informantene ikke liker på barnehagen. Jeg har valgt å sette søkelys på om barna får muligheten til å diskutere reglene i samråd med voksne, eller blir barna bestemt over og må høre etter. Rammeplanen sier «Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Danning og demokratiske prosesser handler om sosiale relasjoner og om barna får være med å forhandle om de «uformelle konvensjonene» og beslutningene som blir tatt. Eller blir barna bestemt over og må «høre etter» det voksne sier. På bakgrunn av dette er min problemstilling:

«På hvilken måte har barna medbestemmelse på de «uformelle konvensjonene» i barnehagen?»

1.3 Oppgavens disposisjon

Jeg har valgt å dele oppgaven inn i kapitler, der jeg har ulike undertitler til hvert kapittel. Dette for å skape en god struktur og orden i oppgaven. I kapittel to tar jeg for meg aktuell teori og definerer begreper som vil være relevant til min problemstilling. Medvirkning og medbestemmelse er sentralt for oppgaven, samt hva lovverket sier i forhold til § 3 Barns rett til medvirkning sett i lys av informantenes meninger om temaet regler i barnehagen. Videre vil jeg komme inn på begrepene danning og demokratiske prosesser og hvordan disse begrepene vil være aktuelle for temaet «de uformelle konvensjonene i barnehagen». Og til slutt vil jeg gå inn på maktperspektivet og hvordan de asymmetriske relasjonene mellom barn-voksen påvirkes i barnehagen.

I kapittel 3 redegjør jeg for valg av metode for å finne svar på min problemstilling. Videre redegjør jeg for valg av informanter og hvordan intervjuene ble gjennomført og hvordan intervjuene gikk. Jeg reflekterer kritisk over metoden jeg har valgt og analyseprosessen over mine funn. Jeg avslutter med hvilke etiske retningslinjer som har lagt føringer for oppgaven.

I kapittel 4 presenterer jeg funn og drøfting. Der jeg først presenterer funnene og drøfter funnene opp mot relevant teori for oppgaven. Jeg valgte det slik for å gjøre det oversiktlig og for å skille mellom funn og drøfting i teksten.

I kapittel 5 omhandler avslutningen som sammenfatter oppgaven og en konklusjon over hva jeg har funnet ut med å arbeide med denne oppgaven.

2 Teori

Jeg vil nå i oppgaven redegjøre for de teoretiske valgene som utgjør rammen rundt oppgaven. Regler i barnehagen, barns medvirkning, danning og demokratiske praksiser og maktperspektivet er et bevisst valg av teori med bakgrunn av at «barnas stemme» skal være i fokus, og deres forståelse av regler i barnehagen.

2.1 Regler i barnehagen

Innenfor forskning og vitenskap forstås begrepet regel ulikt avhengig om man er sosiolog, pedagog eller filosof (Hechter & Opp, 2001). Det finnes mange måter å forstå begrepet regel på ikke bare innenfor forskning og vitenskap, men også hvordan hvert enkelt menneske også forstår begrepet regel. Skreland (2019), bygger sin bok på sin doktoravhandling om regler i barnehagen og jeg vil ta utgangspunkt i hennes forskning på temaet regler i barnehagen.

Skreland (2019), tar utgangspunkt i moralfilosofisk og sosiologisk teori i definisjon av regler. Regler, verdier og normer ivaretar det vi bedømmer som godt, sannferdig og rett. Og hvordan vi forstår regler er avhengig av relasjonene vi møter. Løgstrup (2008), beskriver regler som nødvendige og nyttige for rammene i menneskenes samliv. Løgstrup (2008), sier er at reglene er gitte, selvskrevne, beskytte våre verdier, oss selv, hverandre og det vi har som iboende verdi. Grunnlaget for at regler eksisterer er at vi mennesker har iboende i oss for å ta vare på hverandre. Det at mennesker tar vare på hverandre er ikke en nedskrevet regel, men en taus kunnskap. Noe som vi alle vet og er iboende inni oss. Den tause kunnskapen krever at vi alltid handler uselvvisk. De «uformelle konvensjonene» er regler som er presise handlingsanvisninger og motivet bak regelen er avgjørende for om regelen oppfylles. Det vil si at regler er tosidig, på den ene siden trenger vi regler for å gjøre våre relasjoner

meningsfullt. På den andre siden innebærer det sosiale relasjoner, der den ene parten har makt over den andre ved å bestemme over den andres liv (Skreland, 2019, s.20).

Skreland (2019), i sin forskning på regler fant ut at regler er tett knyttet opp til det man bedømmer som god pedagogisk praksis gjennom god oppdragelse til å få barn til å oppføre seg slik man anser som god oppførsel. Og at regler er knyttet til de verdier og holdninger som er viktige å både opprettholde og videreformidle til neste generasjoner. I forståelsen av regler i en barnehage er man opptatt av den sosiologiske forståelsen av regler, fordi regler hjelper oss til å forstå hvordan vi skal oppføre oss i enkelte situasjoner. Tar man en nærmere blick på regler i barnehagen kan man se at regler er med på å forme og konstruere de sosiale relasjonene i barnehagen. En regel kan være symmetrisk. Ved at regelen gjelder for alle barn i barnehagen, inkludert de voksne, som for eksempel at alle skal vaske hendene sine før et måltid. En asymmetrisk regel gir noen andre en rett til å behandle en person annerledes enn man selv har muligheten til. Som for eksempel at voksne på barnehagen bestemmer at barn må spise opp maten sin, før de får gå i fra måltidet. Barnehagelærer profesjon og regler i barnehagen, opererer ofte basert på profesjonens skjønnsutøvelse. Barnehagelæreren har forvalter ansvar, og i det ansvaret innebærer beslutningsmakt. Det vil si at profesjonen har et stort spillerom til å utøve sin beslutningsmakt til å handle slik man selv synes er best i enkelte situasjoner i en barnehage hverdag (Skreland, 2019, s. 27).

Molander og Grimen (2010), definerer skjønnsutøvelsen «skjønn kan forstås som et innhegnet rom hvor en bestemt form for frihet til å ta beslutninger holdes i hevd innenfor innhegningens grenser». Det vil si at barnehagelærer profesjonen gir ikke tydelige regler på hvordan man skal utøve sin makt i alle situasjoner og hendelser i en barnehage hverdag. Barnehagelærernes skjønnsutøvelse påvirkes både av personlige erfaringer, egne holdninger, overordna forskrifter, lokale tradisjoner og kulturen innad i personal gruppa påvirkes av skjønnsutøvelsen i barnehagen. Til skjønnsutøvelse knyttes et stort ansvar, ved å øke bevisstheten rundt skjønn, kan man få en bedre forståelse av hvorfor skjønnsutøvelse og regler gir forskjellige bestemmelser avhengig av hvilken kultur og tradisjoner man er avhengig av, samt egne verdier og holdninger (Skreland, 2019, 28).

2.2 Barns medvirkning og medbestemmelse

I en rapport (2012), utført av forskere fra NTNU om barns trivsel og medvirkning i barnehagen viser denne undersøkelsen blant annet at over 70% av informantene i alderen 4-6 år, fikk ikke muligheten til å si nei til å delta i samlingsstund eller være med å bestemme turmålet. 17-18% av informantene sier de noen ganger kan si nei til aktiviteter de ikke vil delta i. Denne undersøkelsen tyder på at barn ikke gis rom til å bli hørt i å ikke delta i samlingsstund og være med å bestemme turmålet. Videre i rapporten viser undersøkelsen at informantene opplevde liten medvirkning i hvem de fikk sitte sammen med under samlingsstund og under et måltid. Hvem de skulle sitte sammen med var voksenstyrt (Bratterud, Sandseter & Seland, 2012, s. 59-63).

I Rammeplanen for barnehager (2017), er det presisert at barnehagen skal legge til rette for og oppmuntre barn til å uttrykke sin mening og få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnehagen sin oppgave er å være bevisst på alle barns uttrykksformer og tilrettelegge for barns medvirkning er tilpasset barnas alder og modenhet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27). Det vil si at barnehagene må ha en bevissthet om §3 Barns rett til medvirkning i praksis, slik at barns stemme blir hørt, lyttet til og tatt på alvor.

Iverksetting av § 3 Barns rett til medvirkning velger jeg å bruke Berit Bae (2006), sin forståelse av barns medvirkning i min oppgave. Berit Bae (2006) beskriver barns medvirkning, barn har rett til å bli hørt, tatt på alvor og få erfaring med at deres stemme blir hørt og har virkning på fellesskapet. Barns medvirkning er en vid forståelse av begrepet, og man kan nesten omtale begrepet i alt man gjør i praksis. Medbestemmelse er et begrep som ligger inn under barns medvirkning, men vil være mer presist i min oppgave om, regler i barnehagen. Berit Bae (2006), beskriver barns rett til medbestemmelse, handler mer om å få være delaktig og ha en påvirkning i beslutningsprosesser over hva som skal skje og gjøres. Begrepet medbestemmelse kan forstås ved at barn har en direkte innflytelse gjennom å bli lyttet til i forkant av en avgjørelse. I Rammeplanen (2017), står det at hva barn kan bestemme i barnehagen er avhengig av barnets alder og modenhet. Barn skal ikke bli ansvarliggjort i valg av egne avgjørelser, men hørt og lyttet til i forkant av en beslutningsprosess. I min oppgave vil denne delen innenfor begrepet barns medvirkning altså barns medbestemmelse være aktuell. I hvilken grad har barn medbestemmelse på de «uformelle konvensjonene» i barnehagen.

I og med at barnehageloven er tydelig når det gjelder § 3, utfordrer det barnehageprofesjonen ved å lytte til hver enkelt og at hver enkelt har rett til å ha innflytelse på beslutningsprosesser.

Det vil også si at barn har en rett til å uttale seg om regler i barnehagen og ha innflytelse på beslutninger som handler om regler i barnehagen.

2.3 Danning og demokrati i barnehagen

Danning og demokrati er viktige verdier i vårt samfunn, og begrepene er utarbeidet i lovverket og i styringsverktøyet til barnehagene. Barns rett til medvirkning er sentralt i barnets danning og demokratiprosess i barnehagen. Barn reagerer ofte på regler og kan vise misnøye og motstand når de ikke får være med å diskutere og si sin mening på avgjørelser og bestemmelser som blir tatt av barnehagen som omhandler deres liv. Barn skal få lov til å være med å bestemme, det er nedfelt både FNs barnekonvensjon og Barnehageloven. I Rammeplanen (2017), står det at «Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter». (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 8). Danning til demokrati i barnehagen innebærer blant annet det å erfare at sine valg og meninger har en betydning (Larsen & Slåtten, 2015, ss. 270-272). Videre sier Rammeplanen (2017), at barn skal få delta i beslutningsprosesser og støttes i å uttrykke sine synspunkter og skape mening i den verden de er en del av (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 21).

I Barnehagen kommuniseres og opprettholdes det mange regler og barna både kan og vet mange regler i barnehagen. Det er regler som går på sikkerhet som gir trygghet for barna i barnehagen og det finnes mange ulike regler som gir ulike føringer for hvordan samlingsstund, måltidet og regler knyttet til barnehagens rom skal gjennomføres. Det er sosiale regler om hvordan man skal oppføre seg mot hverandre, vi kan knytte ulike regler til alle hverdagslige aktivitetene i barnehagen. Berit Bae (2006), omtaler også at barns rett til medvirkning ved å bli hørt omhandler danning og demokratiske prosesser fordi barn har rett til medbestemmelse og medinnflytelse i samfunnet. Det vil si at barnets perspektiver skal innhentes og vektlegges.

For at barns perspektiver skal innhentes og vektlegges kreves det en bevisstgjøring av barnehagen og personalet om barns rett til medvirkning i danning og demokratiske prosesser. Hvordan barnehagen forstår begrepene og hvordan de arbeider i praksis er en forutsetning for at barn skal ha mulighet til å innflytelse på reglene i barnehagen. Danning er en personlig prosess som handler om et aktivt og bevisst forhold til sine omgivelser, som igjen er en forutsetning for meningsdannelse og demokrati (Løkken & Søbstad, 2012, s.85). Løkken (2005), beskriver danning som, «danning er mer en utvikling, mer en læring, mer en omsorg, mer en oppdragelse og mer en sosialisering» (Løkken, 2005). Det vil si at danning rommer alt

dette i barnas hverdag i barnehagen. Barna de skaper en mening gjennom sitt samspill med omgivelsene både fysisk og psykisk, derfor er en bevisstgjøring av begrepene avgjørende for hvordan barn får innflytelse på regler i barnehagen av personalet.

2.4 Definisjonsmakt og skjønnsutøvelse.

Barns medvirkning blir blant annet trukket frem i rammeplanen fra et samfunns- og demokratisk perspektiv. Det fokuseres på at barn skal få demokratiforståelse og oppleve å bli hørt i et inkluderende fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Videre sier forskriftene at barns ytringer skal tillegges vekt, samtidig som de ikke skal stå for det fulle ansvaret alene. Ifølge flere forskere som forsker på barn, blant annet Foucault som uttrykker at barn er selvstendige og både kan regulere sin adferd og uttrykke sin mening (James, Jenks, & Prout, 2010, ss. 3-9). Og Berit Bae (2006), som har fremmet subjektsynet, vil det å se på barn som subjekt, «betyr å forholde seg til hvert enkelt barn som et selvstendig individ med rettigheter til egne tanker og følelser». Forutsetningene for at barnehagepersonalet følger denne tankegangen i praksis, er man avhengig av at personalet har en anerkjennende væremåte og møter barna som likeverdige medmennesker (Bae, 2006, s. 4-5). For at barnet skal kunne oppleve å bli møtt med anerkjennelse, bør barnehagepersonalet vise respekt for barnets opplevelsesverden og forsøke å sette seg inn i deres måte å tenke og føle på. Ved å sette søkelyset på den voksnes maktposisjon er definisjonsmakten viktig når det kommer til barns opplevelser (Bae, 2006). Det er derfor viktig at barnehagepersonalet er bevisst på måten personalet møter barnas uttrykk og meninger for hvordan personalet handler rundt barnas opplevelse inkludert barnas erfaringer og opplevelser rundt temaet regler i barnehagen.

Personalet skal forvalte barns rett til medvirkning i barnehagen, det kan være en utfordring å forvalte denne retten når man ser på alle reglene som eksisterer i barnehagen. En barnehage hverdag består av rutiner og en rekke hendelser som krever at personalet tar raske beslutninger og avgjørelser, som ingen stiller yrkesetiske refleksjoner og krav rundt. Barnehageforsker Ingvil Åmot (2019), påpeker at regler og etisk skjønnsutøvelse er en utfordring i barnehagen. Åmot beskriver at regler blir ofte besluttet og bestemt av voksne på vegne av barna, som skal være til det beste for fellesskapet i barnehagen. Dette stikker i strid med barns rett til medvirkning og danning inn i et demokratisk fellesskap, ved at det går på bekostning av individuelle behov. Personalet skjønnsutøvelse handler om å ivareta og imøtekomme barns individuelle behov og uttrykk. Skjønnsutøvelsen er tosidig, ved at ene

siden handler det om å følge regler, samt skape rom og tilpasninger for individets ønsker ved å handle yrkesetisk (Skreland, 2019, s. 29).

3 Metode

Metode i vitenskapelig sammenheng omhandler hvilke fremgangsmåter man velger for å løse et problem og komme frem til ny kunnskap om det valgte temaet (Dalland, 2017, s. 51). I en kvantitativ metode samler man inn data som er målbare, for eksempel et spørreskjema blir sendt ut til informantene og svarene vil kunne settes opp i en statistikk. I en kvalitativ metode får man et innblikk i informantenes meninger og opplevelser som omhandler det aktuelle temaet, disse funnene vil ikke være målbare ut ifra tall. Begge disse metodene, men på hver sin måte gir oss en bedre forståelse rundt det aktuelle temaet (Dalland, 2017, s.52).

I metodekapittelet skal jeg begrunne mine valg av metode i min forskning på temaet, regler i barnehagen. Dalland beskriver en metode slik, «Metode kan også beskrives som det å følge en viss vei mot et mål (Dalland, 2017, s. 54). Jeg skal også gjøre rede for etiske valg og stille meg kritisk og reflektert til valg av egen metodebruk «Forskeren utfordres til å beskrive denne veien og redegjøre for de valgene som er tatt underveis mot målet» (Dalland, 2017, s.54).

3.1 Valg av metode

I denne bacheloroppgaven har jeg valgt å bruke kvalitativ metode og barneintervju som datainnsamlingsstrategi. Bakgrunnen for valg av barneintervju og ikke å observere, er med tanke på at jeg ønsker å belyse barnas erfaringer og meninger om det aktuelle temaet. Gjennom å utføre intervju vil jeg få innsikt i andres opplevelser, synspunkter og tanker rundt temaet (Thagaard, 2018). Denne formen for datainnsamling vil gi meg muligheten til å komme i dybden på det aktuelle temaet. Samfunnsforskning er forskning på mennesker sine opplevelser og meninger om et bestemt tema, i min oppgave, regler i barnehagen «Samfunnsvitenskapelig metode dreier seg om hvordan vi skal gå frem for å få informasjon om den sosiale virkeligheten.» (Johannessen, Tufte og Kristoffersen 2016. s, 25). Mennesker har ulike oppfatninger og meninger om det aktuelle temaet, regler. For å finne svar på min problemstilling vil jeg legge til grunn for filosofen Husserl. Husserl (2014), sier målet i vitenskapsteorien å beskrive ulike hendelser og handlinger slik de oppleves for individet selv (Løkken & Søbstad, 2014, s.28). Vitenskapelig metode er ulike fremgangsmåter for å kunne gi svar på et forskningsspørsmål, for å innhente informasjon om et bestemt tema krever det mer forskningsbasert kunnskap. Forskingen vil da kreve mer systematisk og grundighet i

innsamlingen av datamaterialet, om det aktuelle temaet regler i barnehagen. Målet med forskningsmetode er å innhente informasjon om den sosiale konteksten og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres og tolkes både i den store og lille verden. Det dreier seg om å samle inn, analysere og tolke data, dette er sentral del av empirisk forskning (Johannesen, Tufte og Christoffersen, 2010, s. 299).

Informantene er førskolebarn, de har tilbringt noen år i barnehagen, det vil si at de har erfaring og opplevelser knyttet til temaet jeg ønsker å fordype meg i. Med denne bakgrunnen vil ikke oppgaven være basert på egne vurderinger og oppfatninger av temaet, regler i barnehagen, men informantenes perspektiver vil bli belyst «Forskning skiller seg fra hverdagslige vurderinger ved at det må samles inn dokumentasjon, eller data som gjenspeiler den virkeligheten som undersøkes» (Johannesen, Tufte og Christoffersen, 2016, s. 29). I bacheloroppgaven ønsker jeg å komme i dybden på hvordan informantene opplever regler i barnehagen og om informantene har medbestemmelse på de uformelle konvensjonene i barnehagen.

3.2 Planlegging av datamaterialet og adgang til feltet

Jeg valgte å ta kontakt med barnehagen, der hvor jeg hørte sitatet «hvorfors er det så mange dumme regler i barnehagen» (førskolegutt5,7 år), med denne bakgrunnen for valgte tema i min bachelor oppgave. Jeg tok kontakt med pedagogisk leder og presenterte temaet mitt, og spurte om det var greit jeg intervjuet førskolebarna på avdelingen om temaet, regler i barnehagen, noe hun sa ja til. Pedagogisk leder sendte en felles melding til førskole barnas foresatte, der hvor det ble informert om min bachelor oppgave og hva det ville innebære at deres barn deltok i et intervju. Vi avtalte et besøk i barnehagen, der jeg i forkant utarbeidet informasjon og samtykkeskjema (se vedlegg 1) som skulle gis til foresatte. Grunnen til at pedagogisk leder sendte ut en melding til foresatte først, var at jeg ønsket de skulle være forberedt til jeg skulle komme på besøk i barnehagen. Når jeg var på besøk hos den aktuelle barnehagen, var planen å møte barna og foreldrene, samt gi de informasjon og samtykkeskjema om min bacheloroppgave. Foresatte var veldig positive til oppgaven og skrev under på informasjon og samtykkeskjemaet (se vedlegg 1). Grunnen til at alle foresatte skrev under på samtykkeskjemaet, var for å sikre meg selv i tilfelle noen barn skulle være syke eller ikke ville bli intervjuet på selve intervjudagen. I og med at denne avdelingen har 15 førskolebarn så ville jeg ha mulighet til å velge en annen informant.

I intervjuguiden (se vedlegg 2) ønsket jeg å belyse barnas perspektiv på regler i barnehagen. Et forskningsintervju handler om å innhente erfaring og synsvinkler fra informantene selv, for så å analysere det som ble fortalt (Løkken & Søbstad, 2014, s.104). Jeg valgte meg ulike spørsmål der jeg ønsket at barnas svar skulle være personlige og basert på deres egen oppfatning av regler i barnehagen. Intervjuguiden ble utført på en testperson, dette var for å bearbeide intervjuguiden før den ble utført på informantene. Erfaringene jeg tok med meg er basert på de valgene jeg tok ved å ha korte og konkrete spørsmål. Hensikten min med intervjuet var å la informantene komme til ordet. Det er deres meninger og opplevelser av temaet regler, som står i sentrum. Hovedpoenget med kvalitative intervju er at intervjueren lar informantene komme til ordet og formulere sine svar selv. Spørsmålene ble formulert slik at de ble forståelig for informantene, og underveis stilt oppfølgingsspørsmål for å få en grundigere beskrivelse der det ble nødvendig (Løkken & Søbstad, 2014, s.107).

3.3 Valg av informanter

I valg av informanter benyttet jeg meg av et strategisk utvalg (Johannesen, Tufte & Christoffersen). Det var viktig for meg at jeg hadde en relasjon til informantene. Jeg valgte informanter fra tidligere praksisperiode og ved at vi har en relasjon vil en intervjusituasjon kunne være tryggere for barna, og jeg vil kunne få mer utdypende svar (Eide & Winger, 2003, s. 67). Valget om å ha fem førskolebarn som informanter var et strategisk valg med tanke på målet med intervjuet. Jeg valgte førskolebarn med tanke på at de er eldst i barnehagen og har tilbrakt noen år i barnehagen til å kunne uttale seg om, regler i barnehagen. «Jeg kan mange regler», sitat fra ene informanten. Samt at jeg ønsket å intervju barnet som kom med uttalelsen «hvorfor er det så mange dumme regler i barnehagen», for å høre hans perspektiv på reglene i barnehagen.

Jeg rekrutterte informantene når jeg var der på besøk ved å forklare hvorfor jeg var på avdelingen og at jeg skulle skrive en oppgave om regler i barnehagen, der jeg skulle intervju barna. Samtlige barn var veldig ivrige og villige til å bli intervjuet og de fortalte meg at de kunne mange regler. I forkant tenkte jeg kanskje 2-3 av barna ville ønsket å bli intervjuet, men på denne avdelingen ville samtlige 24 barn bli intervjuet. Etersom jeg i forkant hadde valgt meg ut førskolebarn, sto valget mellom 15 førskolebarn. Ut ifra egen erfaring fra praksis og i samråd med pedagogisk leder, falt valget av informanter på gutten som kom med uttalelsen «hvorfor er det så mange dumme regler i barnehagen» og de vi trudde ville kunne komme med mest mulig utdypende svar, på temaet regler i barnehagen.

I bachelor oppgaven bruker jeg navnene Silje, Malin, Tore, Lars og Hans om informantene. Alle navn som er nevnt i bachelor oppgaven er fiktive.

3.4 Gjennomføring av intervjuene

Barneintervjuene startet med at jeg forklarte de hva jeg skulle spørre om. Intervjuene ble utført delvis strukturert. Ved at intervjuguiden var rammen for spørsmål, og underveis ble det stilt oppfølgingsspørsmål for å gi informantene rom for å uttrykke sine tanker og meninger om det aktuelle temaet.

Barneintervjuene ble gjennomført individuelt på barnehagen. Alle intervjuene ble gjennomført på samme dag og varte i 20-30 minutter. Alle intervjuene ble notert ned av en assistent, slik at jeg kunne konsentrere meg om å lytte og stille spørsmålene. Assistenten noterte ned informantenes svar. Min rolle var å stille spørsmålene fra intervjuguiden og stille oppfølgingsspørsmål der det var nødvendig. Og være lyttende og åpen til barnas svar og uttrykk. Underveis i intervjuene prøvde jeg å hente de inn når de ble opptatt av andre ting, og gjentok svarene de ga slik at de kunne si ifra hvis noe ble uklart.

Metoden individuelt barneintervju ble sjelden benyttet av personalet, slik at settingen ble derfor ukjent for barna. Jeg utførte intervjuene på formiddagen, og ettersom avdelingen var inne, intervjuet jeg barna individuelt på et møterom. Møterommet er et rom personalet bruker til avdelingsmøter og et rom som blir brukt til trening med barn med ulike forutsetninger, som for eksempel språktrening. Jeg viste i forkant av intervjuene at dette var et ukjent rom og setting for barna, men barna uttrykte iver og virket motivert over å bli intervjuet. Og ettersom jeg hadde en relasjon til barna skulle de være trygge nok i denne settingen.

I etterkant tenker jeg at jeg tok feil i mine antagelser. Det at rommet var ukjent og metoden individuelt barneintervju påvirket barna og barnas svar mer enn antatt. Barna var stillere, enn hva jeg og personalet forventet. Det ene barnet var mer opptatt av å lete etter en binders som han hadde funnet på gulvet idet vi gikk inn på rommet. Et barn virket usikker over settingen, og de tre andre virket ikke brydd over settingen og ga utfyllende svar på spørsmålene.

Tidligere har jeg hatt reflekterende samtaler med barna, men det i en uformell setting. Skulle jeg ha gjort intervjuene på nytt ville jeg ha gjort det på avdelingen, når resten av barna på avdelingen var ute. Med tanke på å få mer trygge og kjente rammer rundt rommet, kan det være nok til å påvirke informantene.

3.5 Analyseprosessen

I analyseprosessen er det viktig å få frem funnene fra intervjuet på en mest mulig saklig måte og analysen er ment som et hjelpemiddel for å finne ut hva intervjuet forteller (Dalland, 2017 s. 87). Jeg valgte tematisk analyse for å finne svar på min problemstilling, i hvilken grad har barna medbestemmelse på «de uformelle konvensjonene» i barnehagen, gjennom resultatene fra intervjuene (Dalland, 2017, s. 92). I etterkant av intervjuene, samlet jeg alle svar fra hver informant inn under de samme spørsmålene. Dette var for å skape orden og struktur i datamaterialet og for å finne datamaterialet som er relevant for min problemstilling. I strukturen fikk informantene hver sin farge og fiktive navn. Dette for å få orden på hvem som sa hva. Etter kodingen, kategoriserte jeg funnene og samlet funnene i en samlet tekst.

Jeg sorterte meningsinnholdet inn i ulike tema, første temaet er informantenes forståelse av regler. Kategori to, er tema om hvilke regler informantene liker. Tema tre er «de uformelle konvensjonene», reglene informantene ikke liker. Tema fire er hvem som bestemmer reglene i barnehagen. Jeg valgte disse temaene, men bakgrunn av at de er relevant i besvarelsen av min problemstilling og med bakgrunn av at informantene gav ganske like svar. Ved at informantene svarer noenlunde likt på spørsmålene er både interessant og relevant for min problemstilling.

Videre drøfter jeg funnene ut ifra min tolkning av det informantene sa under barneintervjuene opp mot faglig teori. Det finnes flere ulike fremgangsmåter for å analysere datamaterialet, jeg benyttet meg av kvalitativ analyse «Tolkning og analyse kan ses som to sider av samme prosess, fordi vi ikke kan beskrive og kategorisere hendelsesforløp uten samtidig å tillegge hendelsen mening» (Thagaard, 2013, s. 37). Disse sidene av regler er jeg bevisst på at ikke er valide svar, men i denne sammenheng er det likevel vesentlig. Dette er noe jeg vil ta opp videre i drøftingen.

3.6 Kritikk av metode

Å stille seg kritisk til egen væremåte og til relasjonene under intervjuene er viktig for å kunne være kritisk og reflektert til egen innsamlingsmetode. I min refleksjon rundt kritikk av egen innsamlingsmetode vil jeg benytte meg av begrepene reliabilitet, validitet og overførbarhet. Kritikk av metode, er at ingen metode er 100% sikker, derfor er det viktig å være reflektert og kritisk over valg av metoden og egen innsamling av informasjon. Reliabilitet kan knyttes til

spørsmålet om en kritisk vurdering av prosjektet gir inntrykk av at forskningen er utført på en pålitelig og tillitvekkende måte (Thagaard, 2013, s.201).

Etter nye retningslinjer til krav om personvern fra Norsk senter for forskningsdata, ble barneintervjuene gjennomført uten lydopptak. For å styrke reliabiliteten i datamaterialet hadde jeg en assistent som noterte ned barnas svar, slik at jeg kunne konsentrere meg om å lytte og stille meg subjektiv til barnas utsagn. Gjennom intervjuene gjentok jeg barnas svar etter hvert spørsmål, slik at barna kunne få høre deres utsagn og for å gi de muligheten til å si ifra hvis noe ikke stemte med det de svarte på til de ulike spørsmålene «Reliabiliteten i forskningen handler om min pålitelighet som forsker» (Dalland, 2019, s.55). I etterkant av intervjuene leste jeg over notatene, for å se at ikke noe ble glemt og tilføyde grundigere informasjon.

Etter intervjuene leste jeg informantenes svar etter hvert intervju, slik at informantene kunne kontrollere om det som ble skrevet ned stemte med deres mening om det aktuelle temaet. Det at intervjuene ble gjennomført uten lydopptak kan det være nok til å svekke min reliabilitet i forskningen. Men samtidig så kan datamaterialet fra assistenten som noterte med svarene, styrke min troverdighet i forskningen. Og validiteten styrkes ved at jeg gjentok og leste barnas meninger, slik at de fikk muligheten til å kontrollere at jeg formidlet deres erfaringer og meninger riktig om det aktuelle temaet, regler i barnehagen.

I intervjuguiden er det store og åpne spørsmål. Jeg valgte underveis under intervjuet å stille mer spesifikke spørsmål og oppfølgingsspørsmål for å få svar på det jeg lurte på og som er relevant for min problemstilling. Som for eksempel «Hvem bestemmer reglene på barnehagen?» Presiserte jeg det mer ved å spørre «Hvem bestemmer reglene på avdelingen?» Under intervjuene stilte jeg oppfølgingsspørsmål der vi gikk nærmere inn på de reglene de ikke likte, og fikk utdypende svar fra informantene. Informantene kan mange regler og vet hvilke regler de liker og ikke liker. Alle disse sidene av regler er jeg bevist på at ikke er valide svar, men de er relevant for min problemstilling. Og jeg mener det er viktig å belyse barnas stemme videre i oppgaven, under drøftingen opp mot teori. Jeg er også bevist på at hvis noen andre hadde gjennomført intervjuene, kunne resultatet blitt annerledes. Thagaard (2013, s. 202) skriver at graden av dokumentasjon og refleksjon knyttet til datainnsamling, vil være avgjørende for forskningens reliabilitet «Validitet er knyttet til tolkning av data. Validitet handler om gyldighet av de tolkninger forskeren kommer frem til» (Thagaard, 2013, s. 203). I kvalitative studier gir fortolkningen grunnlag for overførbarhet, og ikke beskrivelser av

mønstre i dataene. Spørsmålet er om den tolkningen som utvikles innenfor rammen av et prosjekt, også kan være relevant i andre sammenhenger (Thagaard, 2013, s. 210).

Ettersom forskningen på temaet regler i barnehagen, kun tar for seg en barnehage vil man ikke kunne finne en fasit på temaet. Utgangspunktet for min forskning på temaet regler i barnehagen, er nysgjerrigheten på barnas tanker og meninger om temaet. Jeg tenker det er viktig å se på temaet å la barnas stemme bli hørt, dermed vil andre barnehager kunne relatere seg til temaet og se på funn og drøfting aktuelt for sin egen praksis. Og med bakgrunn fra dette vil oppgavens validitet variere fra barnehage til barnehage (Bergsland og Jæger, 2014, s. 80).

3.7 Forskningsetikk

I forskningsetikk er behandlingen av personopplysninger viktig aspekt. Jeg henvendte meg til barnas foresatte og gav de informasjon om min bachelor oppgave og et samtykkeskjema i tråd med NECH (De nasjonale Forskningsetiske Komiteene, 2018). I skrevet står det detaljert hva bachelor oppgaven omhandler og informantenes involvering av oppgaven. Skrevet forsikret informantene at deres personvernopplysninger er i henhold til personvernloven (lov om personvern, 2012, § 1). Og at informanter og foresatte kunne når som helst under prosessen av oppgaven, ville de kunne trekke sitt samtykke om å delta i forskningsoppgaven, og at da ville all informasjon bli slettet. I bachelor oppgaven vil jeg da kun bruke fiktive navn når jeg omtaler informantene i bachelor oppgaven slik at informantenes personvern blir ivaretatt.

I min oppgave intervjuer jeg kun barn og ettersom det er foreldrene som har gitt sitt samtykke informerer jeg barna i forkant av intervjuet hva intervjuet handler om og hvorfor jeg ønsket at de deltok i intervjuet. Jeg forklarte dem at jeg ønsket å intervju dem om regler i barnehagen og at jeg skulle skrive en oppgave om regler i barnehagen. Informantene var veldig positive til å bli intervjuet og de var klar over at de ikke trengte å delta dersom de ikke ønsket. Gjennom arbeidet med bacheloroppgaven, har jeg ivaretatt personvernet og etiske hensyn under hele prosessen.

4 Resultat og drøfting av mine funn

I denne delen vil jeg presentere datamaterialet fra barneintervjuene som jeg mener er relevant for min problemstilling, og drøfte funnene opp mot aktuell teori fra teorikapitlet. Jeg har

valgt å dele inn datamaterialet og drøftingen i fire ulike kapitler, der jeg vil først presentere funnene, så drøfte funnene opp mot aktuelt fagstoff. Dette for å gjøre funnene og drøftingen oversiktlig og ryddig.

4.1 Barnas tanker og meninger om reglens betydning.

Etter intervjuene er gjennomført og jeg har kategorisert datamaterialet er det tydelig hvilken oppfatning informantene har på hva regel betyr. Samtlige informanter sier «høre etter det voksne sier». Når informantene blir spurt om barna får bestemme noen regler i barnehagen, svarer informantene med, «det har faktisk aldri skjedd før, voksne bestemmer reglene, barna får ikke bestemme regler i barnehagen». Silje sier, barna får bestemme det de har lyst å leke. Når jeg spør henne hva hun liker best å leke på avdelingen. Svarer Silje, «Politi og tyv er det artigste jeg vet, og vi barna har så lyst og spring, men voksne sier nei for det er ikke lov å løpe inne på avdelingen. Vi må hele tiden gå, og det er så kjedelig». Gjennom intervjuene er det tydelig at informantene ikke får bestemme regler i barnehagen og regel betyr ifølge informantene «høre etter det voksne sier». Informantene kan mange regler som de har på avdelingen og ramser opp alle reglene de kan. I drøftingen skal jeg gå inn på hvordan barns medvirkning og medbestemmelse blir belyst i temaet om regler på avdelingen, ut ifra informantenes svar.

4.2 Drøfting, barns medvirkning og medbestemmelse i lys av informantenes tanker og meninger om reglens betydning.

Barns rett til medvirkning i barnehagen er et sentralt tema i løpet av en barnehage hverdag. Hvordan blir barns rett til medbestemmelse praktisert i løpet av en dag i barnehagen rundt temaet, regler i barnehagen. Berit Bae beskriver barns rett til medvirkning er ikke en bølge, men en rettighet som er kommet for å bli. Berit Bae (2006), begrunner sine teorier om barns medvirkning en rettighet i sin rot fra menneskerettighetskonvensjonen og FNs barnekonvensjon. Rettighetene handler også mye om hvordan vi møter mennesker med verdier og respekt. Berit Bae beskriver hvordan vi skal møte barn på en anerkjennende måte og se på barn som likeverdige subjekter. Med utgangspunkt fra barnekonvensjonen og Berit Baes sine teorier er det mulig å si at barn har rett til å uttale seg om regler i barnehagen. Samtlige informanter sier «det er de voksne som bestemmer reglene i barnehagen». I barnehagen er det personalet som forvalter barnas rettigheter på vegne av barna. Det vil si at relasjonen mellom barna og personalet er en asymmetrisk relasjon ved at makten ligger hos voksne, men bør forvaltetes på en god måte og til barnas beste. Personalet skal forholde

aktivt og bevisst til det som står i lovverket og Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

Når det gjelder regler og barns rett til medbestemmelse kan relasjonen mellom barn og personalet være ulike ut ifra behov og interesser. Informantene fra barneintervjuet hadde god kontroll på hvilke regler som fantes på deres avdeling og fortalte meg så mange regler som de kunne der og da under intervjuene. Informantene hadde god kontroll på hva en regel er og hvem som bestemte reglene på barnehagen, og det var de voksne på barnehagen og samtlige informanter sier at en regler betyr «å høre etter det voksne sier». Ut ifra barnas perspektiv på regelens betydning, som vil si «høre etter voksne», kan dette forstås som at kun et perspektiv er synlig og at reglene er ut ifra voksnes behov og interesser,

Barns rett til medvirkning er et vidt begrep og kan i barnehage praksis omhandle det meste i hverdagen og ha ulik forståelse hos voksne på avdelingen. For å avgrense begrepet, har jeg valgt Berit Baes teorier om barns medvirkning. «En måte å oppfatte barns rett til medvirkning er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet. En måte å forstå medbestemmelse på er «medbestemmelse handler om å delta i beslutningsprosesser, være med å bestemme over hva som skal skje og hvordan det skal gjøres» (Bae, 2006). I denne forståelsen ledes oppmerksomheten både mot direkte innflytelse og «indirekte gjennom å bli lyttet til i forkant av beslutningsprosesser» (Bae 2006, s. 21). Forståelsen inkluderer barns rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlig og ha en virkning i sosial sammenheng. Det handler altså om å gi barna rom å uttrykke seg og handle sammen med andre. En slik tolkning vil inkludere deltagelse i beslutningsprosesser, medbestemmelse vil da inngå som en del av medvirkning. Det står i loven og i Rammeplanen (2017), at barn skal ha mulighet til å være aktiv i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Dette innebærer en forpliktelse av personalet til å etterspør barns meninger om beslutninger som tas i barnehagen inkludert reglene på barnehagen.

Ut ifra informantenes svar om regelens betydning og hvem som bestemmer reglene på avdelingen «vi må høre etter det voksne sier», «voksne bestemmer reglene», «det har faktisk aldri skjedd før at barna fikk bestemme reglene». I lys av informantenes svar kan man undre seg over barns rett til medbestemmelse på temaet regler i barnehagen. Barns rett til medbestemmelse på temaet regler i barnehagen kan oppfattes ulikt i praksis slik at det samsvarer med intensjonen fra forskriftene, (2017). Det vil si at Implementeringen av § 3 barns rett til medvirkning kan forstås som et drøftingsområde blant personalet, slik at barnas

perspektiv også blir lyttet til og tatt på alvor i avgjørelser som omhandler regler på barnehagen.

4.3 Reglene informantene liker på barnehagen.

Samtlige av informantene jeg intervjuet liker regler som går på fysisk vold og de reglene var veldig bra, uttrykket informantene. Eksempler på regler de liker er, å ikke slå, bit, klyp, lugg og spark. Hans sier, «jeg liker reglen at det ikke er lov å bite, for det kan man faktisk dø av» Ene informanten presiserte «sparke regelen, den liker jeg veldig godt». Regler som går på helse, miljø, og sikkerhet uttrykket informantene var regler de anerkjente og som de så på som «gode regler».

4.4 Drøfting

Regler som gir trygghet, og som handler om danning og sosialisering- å være medborger i et demokratisk samfunn.

Inne på avdelingen hang det en stor plakaten med overskriften, Regler i barnehagen. Ene informanten kom bort til meg i det jeg sto og leste på plakaten. «ser du på alle reglene våre», spør hun meg. Ja svarer jeg og smiler ned til henne og sier her var det mange regler. Jenta står og ser på plakaten og sier «ja alle de reglene har vi barna laget. Voksne skrev ned det vi sa da. De spurte oss hvilke regler vi må ha på barnehagen, så laget vi denne plakaten». På plakaten er det mange punkt, blant annet, ikke slå, sparke, bite, lugge, ta i fra andre leker, ikke vær slem, vær snill og grei, gi noen en klem og ikke lov å gå ifra før det kommer en voksen.

Rammeplanen for barnehager (2017), knytter danning opp mot verdien av å være i et fellesskap «Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 21). Dannelsingsprosessene handler også om barns medvirkning og utvikling av demokratiforståelse. Danning handler om å la vært individ få være seg selv, samtidig som individet følger regler og fremstår som moralsk og sosialt ansvarlig samfunnsborger (Nome, 2014, s.514). Humboldt (2000), beskrev dannelsingsprosessen som to sider, den ene siden individets genuine unike væremåte og hvordan individet forstår sosialiseringkulturen. I et slikt perspektiv kan vi si at barnehagen står mye for ansvaret i dannelsingsprosessen. Dannelsingsprosessen omhandler både individet selv og i et fellesskap. Barna de skaper en mening med både seg selv og i omgivelsene. Derfor er det viktig at personalet er erkjent med dannelsingsprosesser. I rammeplanen for barnehager (2017), omfatter dannelsingsbegrepet alt som skjer i barnehagen «fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Loven er sanksjonert og

vedtatt 1. August. 2010. Det betyr at barnehagen og personalet skal erkjenne seg barnas dannelsesprosesser.

I temaet regler i barnehagen, uttrykker informantene at de liker regler som handler om sikkerhet, det gir de en trygghet i hverdagen, samtidig en læring på hvordan man skal være mot hverandre i en sosialkontekst. Vi kan si at dannelsesbegrepet omhandler mer og er videre en begrepet oppdragelse. Det kan derfor tenkes at begrepet danning har fått større plass i Rammeplanen for barnehagen (2017). I dannelsesprosessen inngår også barns medvirkning, og dannes inn i et demokrati. Hva er forskjellen på oppdragelse og danning? I begrepet oppdragelse settes søkelyset på de voksne og kan oppfattes som autoritært. Danning er et videre begrep som omhandler også individet selv og i relasjon med andre.

I takt med at samfunnet utviklet seg til å bli et demokratiskfolkestyre, fikk også barna flere rettigheter, blant annet gjennom barnekonvensjonen (1991). Denne endringen endret måten hvordan samfunnet både behandlet og barnesynet på barn, og barn fikk en rett til å uttale seg i saker som angår dem selv vedtatt i norsk lov (2003). Som et resultat av denne utviklingen fikk barn retten til selvbestemmelse og medbestemmelse (Larsen & Slåtten, 2015, s. 251). Flere forskere rettet sitt søkelys mot barn både Berit Bae og Foucault som påpekte at barna er selvstendige mennesker som selv kan regulere sin oppførsel og ytre sine meninger (James, Jenks, & Prout, 2010, ss. 3-9). Informantene liker regler som handler om sosiale relasjoner og hvordan man skal være mot hverandre, og regulerer sin oppførsel i en sosial kontekst ved å vite hva som er rett og galt. Barnehagen sett i et samfunnsperspektiv, er å forberede barna i en danning og demokratisk prosess til å møte verden som en god fremtidig samfunnsborger. Barnehagen er et sosialt system med egne koder og verdier, disse verdiene skapes gjennom de sosiale relasjonene mellom barn-barn og barn-voksen, men verdiene er også lovfestet i samfunnet gjennom Lov om barnehager (2006) og Rammeplan for barnehager (2017). Det er vesentlig at barnehagen har et demokratisk perspektiv og lar barna øve på å være delaktige i avgjørelser, slik at barna får en grunnleggende forståelse for hva det innebærer å være en del av et demokratisk samfunn. Med et slikt syn kan man si at barns stemme bør bli lyttet til og ha medbestemmelse på reglene i barnehagen. I første avsnittet praksisfortellingen, plakaten på avdelingen med avdelingens regler. Her kan man se at barna har en grad av medbestemmelse på regler ved å være med å bestemme hvilke regler som skal stå på plakaten. Og reglene i plakaten uttrykker sosiale relasjonene i barnehagen som gir barn en trygghet, som er et grunnlag i barns medvirkning og danning og demokratiske prosesser.

4.5 Regler informantene ikke liker, De «uformelle konvensjonene» i barnehagen.

Uformelle konvensjoner er sosiale regler som ikke nødvendigvis er skrevet ned noen steder. De uformelle reglene er knyttet til ulike episoder og situasjoner i barnehagen. De uformelle reglene er knyttet til skikk og bruk, altså hvordan man skal oppføre seg i ulike situasjoner. I funnene fra barneintervjuene, der jeg spurte informantene om hvilke regler de ikke liker i barnehagen, var barnas stemme klar. For informantene var dette regler som var knyttet til forventninger fra personalet for hvordan de skal oppføre seg under et måltid, samlingsstund og hvor de kunne leke med de ulike lekene på barnehagen.

Informantene Tore og Lars synes det er kjedelig å må vente hele tiden «vi må vente med å spise, vi må vente med å gå ifra til en voksen sier det er greit. Vi må hele tiden vente, det er kjedelig åååååå vente hele tiden, vi vil jo bare leik oss». Silje sier «sitte alene når jeg spise, for jeg må spise opp maten min». Hans, «vente heile tiden under samling og måltid, vente til alle får mat før vi kan spise og vente til alle er ferdig med å spise før vi får gå ifra bordet, vi vil jo bare leik oss». Malin, «vi får ikke bestemme sjøl hvilke klær vi skal ha på oss ute. Også må jeg ha på votter, det liker jeg ikke».

Informantene mener det er mye venting under måltid og i overgangssituasjoner, som informantene sier sely, «vi må hele tiden vente, vi vil jo bare leik oss». Ene informanten er veldig glad i å leke politi og tyv, i denne leken er det masse løping. Men inne må vi bruke «gå fota», sier informanten, «det er jo så kjedelig å gå når vi leike politi og tyv, vi vil jo bare leik oss». «Vi vil jo bare leik oss», dette uttrykket er gjentakende i de reglene de ikke liker på avdelingen. Slik som at de må vente med å gå i fra under måltidene til alle er ferdige med å spise, sitt rolig under samling og vente med å gå ifra når de skal ut til en voksen kommer og ryddetid på avdelingen. Argumenterer barna med at «vi vil jo bare leik oss».

Når jeg spør informantene om hvordan det hadde vært på barnehagen uten regler. Sier Silje, «vet ikke, kanskje lekt politi og tyv hele dagen», Hans sier, «Da skulle jeg bare ha lekt meg, lekt meg og lekt meg». «det er artigere å være hjemme å leik, for der er det ikke så mange regler».

4.6 Drøfting,

Vi vil jo bare leik oss, informantenes stemme om «de uformelle konvensjonene i barnehagen».

I barnehagen finner vi regler overalt både, i rutiner, i det praktiske, sikkerhets regler og de uformelle konvensjonene: «du må spise opp skorpene dine», «ikke løp inne, bruk gå føttene»

«ikke ta med leker ut fra lekerommene». Regler som handler om struktur og sikkerhet i hverdagen, gjør hverdagen forutsigbart og gir trygge rammer. Men kan på den andre siden kan personalets behov for struktur og orden, gå på bekostning barns medbestemmelse på reglene i barnehagen. De uformelle konvensjonene kan både virke hemmende og hindrende for oss mennesker. Informantene argumenterer med «vi vil jo bare leik oss», som handler om de reglene ikke liker på barnehagen. Barnehagen er et sted for lek og sosiale relasjoner og det har stor betydning for barns barndom og som fremtidig samfunnsborger. Når informantene argumenterer med at de ønsker jo bare å leik seg, i de reglene som omhandler de uformelle konvensjoner, kan man undre seg om barns stemme blir hørt og lyttet til. De uformelle reglene kommer ofte fra menneskers egne verdier og holdninger til ulike ting de mener er viktige å videreformidle til barna. Men hvilken virkning har de «uformelle reglene» på barna i barnehagen. Ved å sette søkelys på regler i barnehagen kan man få et godt innblikk i hvilke uformelle normer og verdier som er viktig for personalet. Men i denne oppgaven vil fokuset være på barna og deres perspektiv på de uformelle reglene i barnehagen.

Barnehagen er et sted der barna tilbringer store deler av sin første del av sin barndom, og her vil de møte på mange ulike typer regler så i hvilken grad har barna medbestemmelse på «de uformelle konvensjonene» i barnehagen? Personalet i barnehagen har muligheten til å utøve makt over barna når de er i barnehagen, men det betyr ikke at barna er uten evner og muligheter. I rammeplanen (2017), står det at barnets alder og modenhet skal taes med i betraktning til hva de kan bestemme over. Informantene jeg intervjuet var i alderen mellom 5-6 år, de er moden nok til å stille kritiske spørsmål til «de uformelle konvensjonene» i barnehagen som omhandler deres liv. I min tolkning av regler informantene ikke liker forstår jeg det slik at barna gis ikke muligheten til medbestemmelse som handler om å vente på tur i ulike situasjoner i løpet av en dag i barnehagen. Dette stikker i strid med hva lovverket og forskriftene sier om barns rett til medvirkning og medbestemmelse i barnehagen, innenfor det aktuelle temaet,

Jeg vil gå nærmere inn på begrepet barn som likeverdige subjekter og hvordan § 3, blir utfordret i dette i lys av informantenes perspektiv på de uformelle reglene i barnehagen. I § 3 barns rett til medvirkning i barnehageloven, innebærer også barns rett til å være deltagende subjekter i det som omhandler deres liv. Det innebærer ikke å gi barn beslutningsansvar i avgjørelser de ikke er rustet eller moden nok til å ta. Å se barn som likeverdige subjekter handler i stor grad om å bli hørt og tatt på alvor «barns stemme teller med». I og med at barnehageloven er tydelig når det gjelder § 3, utfordrer det barnehageprofesjonen ved å lytte

til hver enkelt og at hver enkelt har rett til å ha innflytelse på beslutningsprosesser. De uformelle konvensjonene informantene ikke likte var mye venting «vi må hele tiden vente med å spis, og vente med å gå ifra når vi er ferdig med å spise», «vente under samling og hele tiden sitt rolig». I de uformelle reglene blir barnehagepersonalet utfordret i både i barns medbestemmelse og barns danning og demokratiske prosesser. Dette støttes i det Åmot sier, regler og yrkesetiskskjønnutøvelse kan gå på bekostning av barns medbestemmelse og individuelle behov (Skreland, 2019).

Barn kan reagerer på regler ved å vise motstand, når de ikke får en forklaring eller en grunn på hvorfor reglene er slik. Barna skal få lov til å være med å bestemme i barnehagehverdagen sin, det kan henvises både til FN's barnekonvensjon og Barnehageloven. I Rammeplanen (2017), står det at «Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter». (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 8). Danning til demokrati i barnehagen innebærer blant annet det å erfare at sine valg og meninger har en betydning (Larsen & Slåtten, 2015, ss. 270-272). Informantene liker ikke de uformelle konvensjonene på grunn av at reglene hindrer barna i å leke, reglene hindrer barna i medbestemmelse og selvbestemmelse. Om informantene gis muligheten til å uttrykke sin mening til personalet om at de vil jo bare leke seg, er uvisst. Hvorfor de må sitte å vente til alle ferdige med å spise og at de må spise opp maten sin før de får gå i fra bordet, i min tolkning virker det ikke som informantene ikke vet eller skjønner hvorfor de må sitte rolig og vente til alle er ferdige, og hvorfor barna ikke kan få lov til å gå i fra bordet og begynne å leke seg.

Barnehagens praksis, omhandler å beskrive og vurdere det som skjer i barnehage hverdagen ut fra et mangfold av perspektiver, dette inkluderer både barn og voksnes perspektiver. «En felles verden forsvinner når den bare blir betraktet fra én synsvinkel; den kan rett og slett bare eksistere i et mangfold av perspektiver» (Arendt, 1996). Ut ifra informantenes perspektiv og svar på spørsmålene om de uformelle konvensjonene, er min tolkning at voksne ikke etterspør barnas perspektiver om de uformelle reglene. Da kan man undre seg over hvilke perspektiver man jobber etter i barnehagens praksis på det aktuelle temaet, uformelle konvensjoner i barnehagen. Berit Bae (2006), omtaler at barns rett til medvirkning omhandler danning og demokratiske prosesser fordi barn har rett til medbestemmelse og medinnflytelse i samfunnet. Det vil si at barnets perspektiver skal innhentes og vektlegges. Knyttet demokratibegrepet til aktiv deltakelse og sosiale relasjoner vil en demokratisk væremåte handle om å skape mening i fellesskap med andre. Dette perspektivet setter søkelyset på å se

barnet som subjektet i ulike sosiale relasjoner. Danning og demokratiprosessene kan bidra til å både utfordre og utvide forståelsen om barns medbestemmelse i en yrkesetisk skjønnsutøvelse (Skreland, 2019).

I barnehagen der mening skapes utfordres personalet ovenfor etiske problemstillinger, i Rammeplanen (2017), knyttes barnets alder og modenhet til medbestemmelse. I det ligger en vurdering og et yrkesetiskskjønn og det påpekes at «synet på barn og barndom vil ha konsekvenser for hvordan personalet forstår barns medvirkning» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Hvilken grad medbestemmelse og innflytelse barn gis muligheten til, er avhengig personalet. Personalets syn på barn, vurderinger av sin profesjonsutøvelse og den enkeltes normer, verdier og holdninger vil være av betydning for barns mulighet til medbestemmelse. Ser man barn som objekt og mangelfulle som må læres «folkeskikk», vil det være avgjørende for om personalet gir barna muligheten til medbestemmelse på reglene i barnehagen. Ser en derimot på barn som kompetente, aktive deltakere i sitt eget liv, vil et slikt perspektiv føre til at barns stemme blir hørt, lyttet til og tatt på alvor, inkludert barns rett til medbestemmelse. I disse to punktene vil det være rom for ulike pedagogiske perspektiver med ulike muligheter. I min tolkning ut ifra informantenes svar er det viktig å understreke personalets ansvar for å gjøre etiske drøftinger og refleksjoner rettet mot ulike individuelle behov, væremåter og seg selv som voksne fagpersoner i relasjon til barn. Implementering av § 3 må være et drøftingsområde i personalet (Bae 2006, Johannesen og Sandvik 2008), der hvor man ser barns rett til medvirkning og medbestemmelse hovedsakelig som en etisk utfordring og verdi, så vil lovteksten være et interessant og viktig tema til drøfting i personalgruppen i temaet om barns rett til medbestemmelse på de uformelle reglene i barnehagen.

I Barnehageloven § 3 står det at «Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet» (Barnehageloven, 2017, § 3). Rammeplanens innhold og oppgaver for barnehager sier, «Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27). Berit Bae skriver at en måte å se barns rett til medvirkning på er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning på fellesskapet (Berit Bae, 2006 s.8). Barn har rett til at deres stemme blir hørt i barnehagens daglige virksomhet, med utgangspunkt i dette barnesynet er det da mulig å anta at barna har en rett til å uttale seg om «de uformelle konvensjonene» i barnehagen, og bli hørt og tatt på alvor av personalet. Ut ifra informantenes svar kan man undre seg i hvilken grad informantene har medbestemmelse på «de uformelle konvensjonene» i barnehagen.

4.7 Definisjonsmakt og barneperspektivet

Med utgangspunkt fra informantenes svar på «de uformelle reglene», som er nevnt ovenfor vil jeg sette søkelyset på hvordan maktperspektivet kan oppleves for informantene. Samtlige informanter sier, «det er de voksne som bestemmer reglene, og det har faktisk aldri skjedd før at barna fikk bestemme reglene».

4.8 Drøfting, definisjonsmakt og barneperspektivet

Barns medvirkning blir blant annet trukket frem i rammeplanen fra et samfunns- og demokratisk perspektiv. Det fokuseres på at barn skal få demokratiforståelse og oppleve å bli hørt i et inkluderende fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Videre sier forskriftene at barns ytringer skal tillegges vekt, samtidig som de ikke skal stå for det fulle ansvaret alene. Ifølge Bae (referert i Tholin, 2013, s. 86), som har fremmet subjektsynet, vil det å se på barn som subjekt «betyr å forholde seg til hvert enkelt barn som et selvstendig individ med rettigheter til egne tanker og følelser». Skal vi følge denne tankegangen i praksis, mener jeg at vi er avhengig av at personalet har en anerkjennende væremåte og møter barna som likeverdige medmennesker (Bae, 2016, s. 4-5). For at barnet skal kunne oppleve å bli møtt med anerkjennelse, må vi vise respekt for barnets opplevelsesverden og forsøke å sette seg inn i deres perspektiver. Sett i lys av den voksnes maktposisjon er personalets definisjonsmakt helt klart reell når det kommer til barns opplevelser (Bae, 2006, s. 11). Det er derfor viktig at vi er bevisst på måten vi møter barnas uttrykk og hvordan vi forstår og handler gjennom deres opplevelse inkludert reglene i barnehagen.

Ifølge Foucault (1977) er makt alltid til stede, uansett relasjon eller situasjon. Barn kan vise motstand til regler ovenfor både barna og personalet. Makt i barnehagen handler mye om hvilken innflytelseskraft man har. Innflytelse i ulike relasjoner handler igjen om gjensidig tillit, tillit til å tørre å utlevere seg selv i ulike situasjoner. Berit Bae (2006) beskriver definisjonsmakt gjenspeiler på at voksne er i en mektig posisjon over barn når det gjelder deres opplevelser av seg selv. Videre beskriver Berit Bae at det er måten hvordan voksne svarer på barns kommunikasjon og hvordan voksne setter ord på barnas handlinger og opplevelser til de ulike situasjon i en barnehage hverdag. I disse prosessene utøves det definisjonsmakt. Informantene i barneintervjuene beskriver slike situasjoner der de voksne utøver sin makt i barnehagen, blant annet i «ingen får gå i fra bordet før alle har spist opp maten sin, ikke løp inne, du må spis opp maten din». I disse situasjonene bruker de voksne sin definisjonsmakt og overprøver barnas egne opplevelser av de ulike situasjonene. På den andre

siden kan vi se voksnes definisjonsmakten går på bekostning av å se på barn som likeverdige subjekt. Som igjen går tilbake til den voksne og hvilket barnesyn man har. Barnehagelæreren har et ansvar og en makt som er gitt igjennom utdanningen. Bergem forklarer også at barnehagelærere har en karismatisk makt, som er knyttet til hver enkelt verdi, normer og holdninger, denne makten vil da være ulik fra barnehagelærer til barnehagelærer. Barnehagelærerens ansvar til å utøve sin makt over barna bør være i samråd for etiske vurderinger. I barnehagen overlates barna inn i de voksnes hender på barnehagen og det er vårt ansvar å utøve denne makten på en positiv måte i barnas liv for å fremme barnas utvikling og læring. (Tholin, 2015, s. 92) Og som informantene sier når de argumenterer på de «uformelle konvensjonene» i barnehagen «vi vil jo bare leik oss».

5 Avslutning

I min bachelor oppgave har temaet mitt vært regler i barnehagen og jeg har kun konsentrert meg om barnas perspektiver på regler i barnehagen. Ved å drøfte informantenes meninger og tanker rundt temaet regler i barnehagen opp imot fagteori, ble følgende mål å finne svar på min problemstilling: «På hvilken måte har barna medbestemmelse på de «uformelle konvensjonene» i barnehagen?». For å finne svar på min problemstilling har jeg lest faglitteratur rundt temaet regler i barnehagen, og sett på helheten av barns rett til medvirkning. Både hva lovverket og Rammeplanens innhold og oppgaver for barnehager (2017), sier om barns rett til medvirkning. Barns rett til medvirkning er et stort og komplekst tema og i oppgaven har jeg snevret det inn ved å sette søkelys på barns medbestemmelse, danning og demokratiske prosesser for å finne svar på problemstillingen. Datamaterialet jeg har fått fra informantene har jeg drøftet opp mot aktuell teori, og empirien i oppgaven gav meg svar på problemstillingen.

Ut ifra informantenes svar kan man stille spørsmålstegn ved i hvilken grad informantene har medbestemmelse på «de uformelle konvensjonene» i barnehagen. I praksisfortellingen i drøftingsdelen som omhandler regler informantene liker, finner man en plakat inne på avdelingen med avdelingens regler. Her kan man se at barna har en grad av innflytelse på regler ved å være med å bestemme hvilke regler som skal stå på plakaten. Men i min problemstilling «i hvilken grad har barna medbestemmelse på de uformelle konvensjonene i barnehagen», som omhandler reglene informantene ikke liker på barnehagen, er det tydelig gjennom intervjuene at informantene ikke har medbestemmelse på «de uformelle

konvensjonene i barnehagen». Ut ifra intervjuene kan det oppfattes slik at personalet ikke etterspør barnas tanker og meninger som omhandler de uformelle konvensjonene i barnehage hverdagen. I funnene så har informantene god kontroll på hva en regel er, og hvilke regler de liker og ikke liker. Og det er tydelig at informantene mener man trenger regler som går på trygghet, danning og sosialisering til demokratiskforståelse. Det er de uformelle konvensjonene informantene ikke liker. Regler som voksne har bestemt, men er regler informantene ikke forstår hvorfor eksisterer og hindrer informantene i å leke. I intervjuene når jeg spør informantene om hva er grunnen til at de må sitte å vente under ulike situasjoner i løpet av en barnehage hverdag, sier informantene «vet ikke, vi må bare høre etter det voksne sier». Under intervjuene argumenterer informantene med «vi vil jo bare leik oss», som omhandler de uformelle konvensjonene barna ikke liker på barnehagen. Slik som flere informanter sa når de ble spurt om hvilke regler de ville ha bestemt på barnehagen? «da ville jeg bare ha lekt meg, lekt meg og lekt meg».

I rammeplanen og lovverket står det «Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1.» (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s.27). I min forståelse av dette betyr det at barn har en rett til å uttale seg om det som omhandler deres liv, inkludert temaet «de uformelle konvensjonene» i barnehagen. I mine funn opplever jeg ikke det er helt overens med informantenes svar og det lovverket og Rammeplanen forteller oss, på det aktuelle temaet «de uformelle konvensjonene» i barnehagen.

Dette poenget med «vi vil jo bare leik oss», er en viktig side for å fine svar på problemstillingen. Igjennom oppgaven har jeg fått et større overblikk på regler i barnehagen og informantenes tanker og meninger rundt temaet. I oppgaven er det synliggjort hva lovverket og Rammeplanen for barnehager (2017), krever av voksenrollen i barnehagen slik at personalet møter barna på en anerkjennende måte og lytter til deres tanker og meninger som omhandler deres liv. Informantene sine perspektiver på de uformelle konvensjonene i barnehagen hindrer informantene i å leke. Leken har en stor og viktig plass i barns barndom både i her og nå perspektivet og som fremtidig samfunnsborger, og leken er mye omtalt i Rammeplanens innhold og oppgaver for barnehager (2017). Rammeplanen (2017), er et viktig styringsdokument for barnehagen, der man skal jobbe til barns beste og se leken som et viktig element i barnehage hverdagen.

Etter å ha jobbet med denne oppgaven og hvordan barnehagen kan i personalet drøfte implementering av § 3 Barns rett til medvirkning om temaet regler, håper jeg at i fremtiden kan stille meg kritisk til de uformelle konvensjonene og både etterspør og lytte til barnas perspektiv på de uformelle konvensjonene i barnehagen. I Rammepplanens innhold og oppgaver (2017), vektlegges ikke begrepet intervju, men betydningen av å ha samtaler med barn for å få innblikk i barnas tanker og meninger rundt den daglige barnehage virksomheten. I barnehagen er man opptatt av den pedagogiske sammenhengen både i å forstå barn og den helhetlige utviklingen til barna både i danning og demokrati perspektiv. Samtidig gir det personalet ny kunnskap om barnas perspektiv på ulike tema. Informantenes perspektiv på de uformelle konvensjonene «Hvorfor er det så mange dumme regler i barnehagen?» (sitat, g5,7 år). «Vi vil jo bare leik oss» (sitat fra informantene). Med disse sitatene vil jeg si er et godt utgangspunkt til å bli mer bevisst rundt «de uformelle konvensjonene» i barnehagen og drøfte implementering av § 3 Barns rett til medvirkning, og sette søkelyset på barns medbestemmelse rundt temaet de uformelle konvensjonene i barnehagen.

6 Referanseliste

- Bae, B., Eide, B. J., Winger, N., & E., K. A. (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager. 17.06.2005 nr. 64
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Bratterud, Å., Sandseter, E. B. H. & Seland, M. (2012). Barns trivsel og medvirkning i barnehagen. Barn, foreldre og ansattes perspektiver. NTNU: Samfunnsforskning AS.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6.utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- De Nasjonale Forskningsetiske Komiteene. (2018, januar 10). *Forskningsetiske retningslinjer: Webområde for de Nasjonale Forskningsetiske Komiteene*. Hentet fra Etikkom: https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-sompdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf
- Eide, B.J. & Winger, N. (2003). *Fra barns synsvinkel. Intervju med barn-metodiske og etiske refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- Glaser V., Moen K. H., Mørreaunet, S. og Søbstad, F. (red). (2011). *Barnehagens Grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- James, A., Jenks, C., & Prout, A. (2010). *Theorizing Childhood*. Cambridge: Polity Press.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Oslo: PEDLEX.
- Larsen, A.K., & Slåtten, M.V (2011). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for førskolelærere*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke A.
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2014). *Observasjon og intervju i BARNEHAGEN*. (4.utg). Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Nome, Ø. D. (2014). De yngste barna-medvirkning og danning. I Glaser, V., Størksen, I & Drugli, M.B. (red.). *Utvikling. Lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (s.512-524). Fagbokforlaget: Bergen.

Skreland, L. L. (2019). *Regler i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tholin, K. R. (2015). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tholin, K. R. (2013). *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Vedlegg 1

Samtykkeskjema fra barnas foreldre.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Samtykkeskjema, barnas foreldre, Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

«Hvorfor er det så mange dumme regler i barnehagen?» (utsagn, gutt 5 år).

Bakgrunn og formål

I denne studien ønsker jeg, May Kristin Finanger, å se nærmere på hvordan barna opplever reglene i barnehagen. Jeg ønsker å få frem barnas stemme i min bachelor oppgave og deres syn på reglene i barnehagen og hvilken grad barna har til medvirkning på reglene i barnehagen. Barneintervjuene vil danne grunnlaget for min avsluttende bacheloroppgave ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Bakgrunnen for at jeg ønsker å gjennomføre mitt intervju i din barnehage er at jeg ønsker å intervju barna som jeg fra tidligere har en god relasjon til. Barna vil lettere kunne føle seg trygge på personer de kjenner til fra før, og dermed vil dette kunne gi mer utdypende svar på spørsmålene i forskningsstudiet.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Min bacheloroppgave skal ta utgangspunkt i barneintervju med en liten gruppe barn. Der hvor jeg intervjuer dem individuelt. Intervjuene vil omhandle informantene sitt perspektiv på reglene i barnehagen, og hvilke tanker og meninger informantene har rundt dette temaet. Jeg ønsker å ha med meg en assistent når jeg intervjuer barna, slik at jeg kan konsentrere meg om intervjuet mens assistenten noterer ned barnas utsagn. Barneintervjuet skal følge retningslinjer som gjelder NSDs personverntjeneste.

Hva skjer med informasjonen om ditt barn?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det er kun jeg, May Kristin Finanger, som vil vite hvilken barnehage som er utgangspunkt for mine intervjuer. Navn og kontaktinfo lagres ikke sammen med oppgaven og skal heller ikke gis videre til noen andre. I bacheloroppgaven vil ikke deltakerne kunne identifiseres. Alle datamaterialer fra intervjuene blir slettet så snart det er blitt transkribert.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 06.05.2020 ved innlevering av bacheloroppgave. Etter endt innlevering vil transkribert intervju og andre opplysninger om deltakerne være anonymisert.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker ditt samtykke, vil alle opplysninger om ditt barn bli slettet.

Dersom du ønsker å la ditt barn delta i eller har spørsmål til studien, ta kontakt med meg, May Kristin Finanger, på mail (mfinanger@hotmail.com) eller telefon (90725252). Mine veiledere kan også kontaktes: Mari Westerhus (mwe@dmmh.no, 73568327) og Kristine Warhuus Smeby (kws@dmmh.no, 73568383).

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til at mitt barn skal delta.

(Signert av prosjektdeltakers foresatte og navn på barnet, dato)

Vedlegg 2, intervjuguide

Tema: «Hvorfor er det så mange dumme regler i barnehagen» (Utsagn fra en 5 år gammel gutt).

Problemstilling: På hvilken måte har barna i barnehagen medvirkning, på de «uformelle reglene» i barnehagen?

Kvalitativ forskningsmetode, der jeg intervjuer ca. 5 barn, individuelt. Der jeg ønsker å få frem barnas stemme. Der barnas tanker og meninger er i fokus på hvordan de opplever reglene i barnehagen.

7.1 Intervjuguide barn

1: Hva betyr regel??

2: Kan du fortelle meg hvilke regler dere har på barnehagen?

3: Hvilke regler liker du?

4: Hvilke regler liker du ikke?

5: Hvem bestemmer reglene i barnehagen?

6: Hva synes du om reglene de bestemmer i barnehagen?

7: Hvilke regler ville du ha bestemt på barnehagen?

8: Hvilke regler får barna bestemme på barnehagen?

9: Trenger vi regler på barnehagen?

10: Hvordan tror du det hadde vært på barnehagen uten regler?

Er det noe mer du har lyst til å si som vi ikke har snakket om?

Oppfølgingsspørsmål underveis, for mere utdyping av spørsmålene, der det er nødvendig.